

İMKÂNSIZ ÜTOPYA*

İnsanın Politik Arkeolojisi

Işık Ergüden:

Sessizliğin Anarşisi, Kaos Yayınları, 2001;

Sözler, Yazılar, Sorular, Propaganda Yayınları, 2014;

Hapishane Çağı, Kapatılan İnsan, Sel Yayıncılık, 2017;

Zifir Olsun!, Sel Yayıncılık, 2018;

Kurgusuz ve Yaşanmamış, Sel Yayıncılık, 2019.

Işık Ergüden

İmkânsız Ütopya

İnsanın Politik Arkeolojisi

*Ezel Dağlar'a,
Zarife'ye,
Sonsuz sevgi ve şükran...*

*Burn capitalism not coal!**

*Aç kalırsak zenginleri de yeriz!***

Zamanın kemiriciliğine teslim edilmiş, zaman içinde yol alırken düşünömsellik süzgecine takılıp kalmış, bu süzgeçten elenerek geçmiş yazı kırıntılarından derlenip toparlandı bu metin. Belki bu yüzden, belki de tüm zamanlarının izini taşıdığından, zamansız; erken ya da geç. Kimi notları otuz yılı aşkın bir süreye uzanan ve sonuçta bir kitap olması hep arzulanmış bu satırların ilk cümlesi ile son noktası arasına çok şey girdi: Coşku ve heyecan dolu günlerden hiçbir şey yapamamanın ya da ne yapılsa kâr etmeyecek duygusunun ağırlığına; insana, hayvana, doğaya yönelik her katliamın ardından hiçbir şey olmamış gibi gündelik hayatlarımıza geri dönmenin, bu hayatın akışı içinde ezilmenin, faciayla sıradanlığın ayrılmaz birliğini fark etmenin kederine dek her şey yeniden ve hızla yüklendi hayatlara.

Toplumsallığa umut bağlayıp umudu yitirdikçe, iradedışı bir şey, doğal bir afet, bir facia, deprem, sel olsa da, o gündelik hayata dönemesek, kendimizi başka bir

* Küresel iklim ve çevre aktivistlerinin sloganlarından: *Kömür Yerine Kapitalizmi Yakın!*

** Kadıköy sokaklarından duvar yazısı.

manzûme içinde bulsak istedik. Bulduk da; hem de tüm dehşetiyle, insan olmanın tüm aykırılıklarıyla, bencillik ve dayanışmayla, çıkarıcılık ve direniş ruhuyla, hemen yanibaşımızda bulduk –yine– toplumsallığı, hep birlikte altüst oluşu...

Çoğu zaman arafta kaldık, gönlümüzün, kafamızın bütünüyle uyum sağlamadığı toplumsal hareketleri bile –çoğunlukla da bunları– özgürlük ve eşitlik adına, adalet ve vicdan adına, insani ya da evreni duygularımızla destekledik... ve geriye, insanlık tarihinin neredeyse hangi dönemine baksak, bütün bir ömrünü ezen ile ezilen arasındaki mücadelede ideolojik-politik donanımına pek de aldırmadan ezilenin yanında olma çabasıyla ama gönül rahatlığıyla bir aidiyet hissedemeden geçirmiş nice kuşaklara eklenmenin sıradanlığı düştü bize de...

Daha iyi bir dünya kurma çabası elbette tek tek her birimizi aşan, yüzyılların sorunlarıyla boğuşmayı gerektiren, belki bir iki tuğla koymayı becerebildiğimiz, belki bir iki yıkılası tuğlayı yerinden edebildiğimiz bir demiurgos faaliyeti, Sisypheos uğraşı... ama yine de her gün öldürülen, katledilen, haksızlığa, adaletsizliğe uğrayan insanları, hayvanları, doğayı seyretmenin, nispeten korunaklı sularda yaşamının utancı çok büyük.

Keza dünyanın çoğu yerinde insanların değil kitap yazacak, kitap okuyacak imkânlarının bile olmadığı, sadece hayatta kalmaya çabaladıkları bu koşullarda yazılan, kitaplaştırılan her metnin bir lüks olduğu, bedelinin olduğu bilinciyle, evren karşısında sorumluluk duyarak kaleme alındı bu metin.

Özgürlük, eşitlik, adalet katillerinin kurbanı olarak aramızdan ayrılmış herkes adına, sesleri bile çıkamayan çocuklar, hayvanlar, ağaçlar, ormanlar, eriyen buzullar, yok edilen doğa adına, hiç kayda geçmeyecek bir faciaya adanmak istiyorum bu nafile satırları: “İzmir’de, denize

girdiği için şikâyet edilen ‘Ares’ isimli köpek, kapatıldığı barınakta hastalık kaparak öldü!”*

Ares için, insanlığın ve evrenin vicdanı olmuş sosyallistlere, komünistlere, anarşistlere; hayat ve evren mücadelesinde yer alacak, kendini ve dünyayı güzelleştirecek gençlere, çocuklara; ölümün iktidarı da dahil bütün iktidarlara meydan okuyacak, hepsini alaya alacak –ihtimal ufkundaki– o şen şakrak kuşaklara; canlı cansız bütün evren varlıkları için yüreğinin, aklının yettiğince mücadele edecek herkesedir –Maurice Blanchot’un deyişiyle, yazmanın da yazmamanın da önemi kalmadığında ortaya çıkan– bu “felaket yazısı”, ki rahat uyuyamasın sömürücüler, muktedirler ve yalakaları.

* T24 haber sitesinin 17 Temmuz 2025 tarihli haberinden.